

Waternet
t.a.v. de heer L. Geelen
Postbus 94370
1090 GJ AMSTERDAM

VERZONDEN 27 SEP. 2017

Hoorn, 26 september 2017

Zaaknummer : RUD17.223824
Behandelaar : mevrouw L. Kuiper / de heer C.F.P Vrolijk
Betreft : Wnb project Beheermaatregelen Waternet
Locatie : Amsterdamse Waterleidingduinen, Zandvoort

Geachte heer Geelen,

Op 27 juli 2017 heeft u ons per e-mail verzocht om te beoordelen of er voor de uitvoering van het bosbeheer 2017-2018 en het PAS-natuurherstel beheer in de Amsterdamse Waterleidingduinen te Zandvoort een besluit op grond van de Wet Natuurbescherming (Wnb) noodzakelijk is. Op basis van o.a. de door u overgelegde informatie, het ontwerpbeheerplan 'Kennemerland-Zuid', de Kennemerland-Zuid PAS-gebiedsanalyse en onze overwegingen stellen wij het volgende.

In het kader van Wnb hoofdstuk 2 'Gebiedsbescherming' is geen vergunning of verklaring van geen bedenkingen noodzakelijk. Wat betreft Wnb hoofdstuk 3 'Soortenbescherming' is geen ontheffing of verklaring van geen bedenkingen noodzakelijk. Met betrekking tot Wnb hoofdstuk 4 'Houtopstanden' heeft u aangegeven om de informatie te sturen aan de Provincie Noord-Holland waardoor de ambitiekaart van het natuurbeheerplan kan worden bijgewerkt.

Werkzaamheden

Bosbeheer 2017-2018

Door de hoge graasdruk van de damherten, de verzuring en verarming van de bodem en het langdurige verwijderen van de exoot Amerikaanse vogelkers waardoor achterstallig onderhoud kon optreden heeft er weinig verjonging plaatsgevonden. Het huidige project is gericht op het versterken en op de langere termijn in stand houden van de natuurwaarden. Hiervoor wordt verjonging gestimuleerd en een gevarieerd en gemengd bos nagestreefd.

De werkzaamheden worden uitgevoerd van september tot en met februari. De locatie is afgestemd met de werkzaamheden in het kader van de PAS, zodoende is er besloten te beginnen in werkblok I en III, gelegen in het noordoostelijke deel van de Amsterdamse Waterleidingduinen. De werkzaamheden vinden plaats in naaldbos van het binnenduin en middenduin, gemengd loofbos van het middenduin en het eikenbos van het binnen- en middenduin. De volgende werkzaamheden vinden plaats:

- Kap van bomen om circa 40 verjongingsgaten te creëren. Door de verjongingsgaten krijgen ook soorten welke een zekere mate van licht nodig hebben om te groeien de ruimte. Een deel van de gekapte bomen blijft liggen;
- Uitrasteren van locaties om vraat van damherten tegen te gaan. Door uitrasteren krijgt de kruid- en struiklaag een kans, wat een positief effect heeft op de biodiversiteit;

- Uitrasteren van bosranden om een zoomvegetatie te ontwikkelen, wat een stimulans is voor vogels en andere natuurwaarden. Deze locaties zijn gekoppeld aan verjongingsgaten, zodat er beperkt extra raster geplaatst hoeft te worden;
- Aanplant van bosplantsoen op locaties waar de doelsoorten niet of weinig aanwezig zijn. Aanplant vindt plaats met iep, zomereik, lijsterbes, liguster, gewone vogelkers en vlier;
- Bewerken van de bodem om een goed kiembed te creëren voor natuurlijke verjonging en om bosplantsoen aan te kunnen planten.

PAS-natuurherstel beheer

Om de effecten van de hoge stikstofdepositie tegen te gaan vinden er in het kader van de PAS (Programma aanpak stikstof) herstelmaatregelen plaats in stikstofgevoelig habitat. Het huidige project is er op gericht de volgende habitattypen te herstellen: vochtige en droge duinbossen (H2180A & B), vochtige duinvalleien (H2190B) en kalkarme en kalkrijke grijze duinen (H2130A & B). De algemene PAS-werkzaamheden zijn gericht op het verwijderen van begroeiing en organisch bodemmateriaal, het activeren van kleinschalige dynamiek en het opstarten van opvolgend herstelbeheer. Tevens worden er maatregelen genomen om de kans op terugkeer van invasieve soorten te verkleinen.

In het kader van het project Natuurherstel Oeverzones Noordoosten AWD wordt langs de oeverzones van het Van de Vlietkanaal, Sprengelkanaal, Noordoosterkanaal en de Oranjekom en in het Voorraadgebied 5 inclusief het Zwarteveldekanaal de bedekking van exoten en andere gebiedsvreemde soorten verlaagd. Hiervoor worden er bomen gekapt of geringd van onder andere de volgende soorten: uitheemse populieren, gewone esdoorn, Amerikaanse vogelkers, Robinia. Een deel van het hout blijft, afhankelijk van de locatie, liggen. De werkzaamheden vinden plaats in de periode september tot maart.

Overwegingen

Wnb Hoofdstuk 2 'Natura 2000-gebieden'

De planlocatie ligt in het Natura 2000-gebied 'Kennemerland-Zuid'. In het ontwerp beheerplan voor Kennemerland-Zuid zijn zowel bosbeheer als maatregelen in het kader van de PAS opgenomen als niet vergunningplichtige activiteiten met specifieke voorwaarden¹. Aan de specifieke voorwaarde dat het werk respectievelijk plaats dient te vinden door of onder supervisie van de beheerder en dat de Gedragscode Natuurbeheer dient te worden gehanteerd wordt voldaan. Aangezien het Natura 2000 Beheerplan 'Kennemerland-Zuid' nog niet definitief is vastgesteld, is bekeken of de geplande werkzaamheden in strijd zijn met de gestelde doelen voor het Natura 2000-gebied 'Kennemerland-Zuid'. Ons inziens dragen de werkzaamheden bij aan het in stand houden van de instandhoudingsdoelstellingen.

De werkzaamheden in het kader van het bosbeheer vinden plaats in niet kwalificerende habitat (H0000) of worden uitgevoerd ten gunste van de kwaliteit van de duinbossen (H2180). Op de gestelde doelstellingen voor duinbossen (H2180A, B & C)² hebben de werkzaamheden geen negatief effect. Voor het habitatype H2180A is bovenop de doelstellingen een kernopgave bepaald voor uitbreiding van oppervlakte en kwaliteit, waarbij structuurvariatie en soortenrijkdom worden genoemd¹. Het huidige project is mede gericht op het bereiken van een hogere soortenrijkdom, wat in lijn is met de gestelde kernopgave. Naar verwachting leiden de werkzaamheden tot een uitbreiding van oppervlakte: bossen die nu niet kwalificeren kunnen door omvorming van naaldbos naar gemengd bos gaan kwalificeren als duinbos³.

De werkzaamheden in het kader van de PAS zijn er op gericht de habitattypen die zijn beïnvloed door de hoge stikstofdepositie te verbeteren of terug te brengen. De geplande werkzaamheden vinden plaats in duinbossen (H2180), grijze duinen (H2130) en vochtige, kalkrijke duinvalleien (H2190).

¹ Ontwerp Natura 2000 beheerplan Kennemerland-Zuid 2016-2022, Provincie Noord-Holland

² <https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k&groep=8&id=n2k88&topic=doelstelling>

³ Profielendocument 'Beboste duinen van het Atlantische continentale en boreale gebied (H2180) Verkorte naam: Duinbossen', d.d. 24 maart 2009

Het belangrijkste knelpunt in de duinbossen (H2180A & C) is de aanwezigheid van exoten of andere gebiedsvreemde soorten, waarbij stikstof de uitbreiding van deze soorten versnelt⁴. Door de kap van deze soorten, ontstaat er ruimte voor de kenmerkende soorten van de duinbossen. Het verwijderen van exoten en habitatsvreemde soorten is genoemd als herstelmaatregel voor duinbossen⁴.

In de grijze duinen (H2130A & B) leidt het verwijderen van exoten en gebiedsvreemde soorten tot een vermindering van instuivende zaden en strooisel, wat verruiging, vergrassing en de uitbreiding van de struweel en bosontwikkeling met exoten in de grijze duinen tegengaat. Tevens wordt door de kap van met name de hoge populieren langs de kanalen de winddynamiek versterkt, wat een positief effect heeft op oude en reeds herstelde stuifkuilen. Grijze duinen zijn gebaat bij beperkte overstuiving met kalkrijk zand en zoutspray⁴. Tevens wordt in het Voorraadgebied 5 het habitatype 'Grijze duinen kalkrijk' overgroeid door snelgroeiende bomen als gewone esdoorn, welke binnen de werkzaamheden worden gekapt of geringd. Zowel het verwijderen van houtopslag, exoten en habitatsvreemde soorten als het bevorderen van verstuuving is genoemd als herstelmaatregel⁴.

Als laatste vinden er in het kader van de PAS werkzaamheden plaats ten gunste van de vochtige duinvalleien (H2190B). De kap en het ringen van bomen zorgt ervoor dat de duinvalleien niet verder worden overgroeid met snelgroeiende boomsoorten als gewone esdoorn. Het verwijderen van exoten en opslag is genoemd als herstelmaatregel⁴.

Het Natura 2000-gebied 'Kennemerland-Zuid' is aangewezen voor de habitatsoorten Meervleermuis, Groenknolorchis en Nauwe korfslak. Voor de Meervleermuis zijn bunkers in het duingebied de belangrijkste overwinteringsplaatsen⁵. In de wintermaanden wordt er geen intensief beheer uitgevoerd in de buurt van bunkers, waardoor de werkzaamheden geen invloed hebben op de overwinteringsplaatsen. Bij de kap van de bomen wordt rekening gehouden met lijnvormige elementen, waardoor de kap ook geen effect heeft op het foerageren. De Groenknolorchis is zeldzaam in 'Kennemerland-Zuid'. In de Amsterdamse Waterleidingduinen werd de Groenknolorchis slechts incidenteel waargenomen, waarbij de laatste waarneming stamt uit 2003⁶. Vochtige, kalkrijke duinvalleien, zoals waar de werkzaamheden in het kader van de PAS plaatsvinden, zijn potentieel geschikt voor de Groenknolorchis. Bij het verwijderen van opslag uit vochtige duinvalleien is de kans klein dat Groenknolorchissen worden beschadigd⁴. Het verwijderen van struweel, opslag en exoten heeft een positief effect op de Groenknolorchis. Aanwezigheid van de Nauwe korfslak in het plangebied kan niet overal worden uitgesloten. De dieren leven in en onder het bodemstrooisel en tussen de begroeiing op vochtige plekken. Ook zitten ze wel op boomstronken en op de voet van boomstammen, vooral als het daar licht en warm is. Ze hebben een voorkeur voor plaatsen met een gelijkmatig luchtvochtigheid, dus plaatsen waar de kans op uitdrogen of juist overstroming gering is. De soort is voor al te vinden op plaatsen met ruimtelijke overgangen van nat naar droog, bijvoorbeeld halverwege hellingen. De slakjes worden vooral in het bladstrooisel gevonden, tussen mossen en grassen onder en nabij struiken en bomen. In de Nederlandse duinen wordt de Nauwe korfslak beduidend vaker bij populierachtigen gevonden dan bij andere soorten bomen. Ook bij Duindoorn komt de soort veel voor. Verder wordt de soort geregeld aangetroffen bij meidoorns en ligusters. Onder naaldbomen en eiken is de Nauwe korfslak niet aanwezig. Het strooisel is hier te zuur⁷. Strooisellagen in gunstig habitat voor de Nauwe korfslak worden zo veel mogelijk ontzien. Bij de werkzaamheden in het kader van het PAS-beheer wordt rekening gehouden met de Nauwe korfslak, zoals is aangegeven in het aangeleverde 'Quick scan effect verwijdering exoten/bomenkap op A1014 Nauwe korfslak'. Door te werken conform de voorwaarden gesteld in de Kennemerland-Zuid PAS-Gebiedsanalyse⁴ worden negatieve effecten op het leefgebied van de Nauwe korfslak uitgesloten. De Nauwe korfslak en de Groenknolorchis liften mee op de voordelen van de aanleg van stuifplekken, welke mogelijk ontstaan door de werkzaamheden in het kader van de PAS⁴.

⁴ 088 Kennemerland-Zuid PAS-Gebiedsanalyse, d.d. 10 januari 2017

⁵ <http://minez.nederlandsesoorten.nl/content/meervleermuis-myotis-dasycteme>

⁶ Ontwerp Natura 2000 beheerplan Kennemerland-Zuid 2016-2022, Provincie Noord-Holland

⁷ <http://www.anemoon.org/projecten/natura2000/soortprofielen/nauwe-korfslak>

Wnb Hoofdstuk 3 'Soorten'

Het plangebied voor het bosbeheer en de werkzaamheden in het kader van de PAS overlapt grotendeels. Zodoende zijn de soorten welke kunnen voorkomen grotendeels gelijk.

Om negatieve effecten op de staat van instandhouding van beschermde soorten te voorkomen wordt er tijdens de werkzaamheden in het kader van het bosbeheer gewerkt conform de Gedragscode Bosbeheer. Bij de werkzaamheden in het kader van de PAS wordt er gewerkt conform de Gedragscode Natuurbeheer en de Gedragscode Bosbeheer. Dit zijn de vigerende goedgekeurde gedragscodes voor het beheer van natuurgebieden.

Waternet houdt met de planning naast de gestelde data in de Gedragscodes rekening met de damhertenbrunst en met roofvogels en uilen welke mogelijk eerder broeden (bijvoorbeeld bosuil). Zodoende zullen de werkzaamheden op locaties waar er sprake is van mogelijke roofvogels voor 1 februari afgerond zijn. Tevens wordt er langs het oostelijke pand van het Zwarteveldekanaal en het westelijk deel van het Sprengelkanaal niet gewerkt in oktober wanneer de damhertenbrunst in nabijgelegen bossen plaatsvindt.

Bovendien is er aangegeven dat bomen met holtes en de bomen in een straal van 10 meter rondom de holteboom niet worden gekapt. Hier wordt tijdens het bessen al rekening mee gehouden. Bij het versnipperen van takken wordt minimaal 50 meter afstand gehouden van holtebomen en bunkers waar vleermuizen in zitten.

Wnb hoofdstuk 4 'Houtopstanden, hout en houtproducten'

Voor bosbeheer worden er verjongingsgaten gecreëerd. Deze gaten hebben een grootte van tussen de 1 en 3 boomlengtes van de te verwachten eindhoogte van de omliggende opstand. Gemiddeld zal dit twee boomlengtes zijn. De verjongingsgaten zijn maximaal 0,25 ha groot. Het kappen van zulke verjongingsgaten is vrijgesteld van het verbod bedoeld in artikelen 4.2, eerste lid en 4.3, eerste, tweede en vijfde lid van de Wnb⁸.

Voor de PAS maatregelen worden circa 893 bomen gekapt en afgevoerd, circa 386 bomen gekapt welke blijven liggen en circa 44 bomen geringd. De werkzaamheden zijn conform de PAS-gebiedsanalyse Kennemerland-Zuid en worden uitgevoerd in het kader van het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen. De PAS werkzaamheden vallen onder de maatregelen als bedoeld in artikel 2.2 van de Wnb, waardoor ingevolge artikel 4.4, lid 1, sub a van de Wnb de artikelen 4.2 eerste en derde lid en 4.3 eerste en tweede lid van de Wnb niet van toepassing zijn.

Wij adviseren u de uitvoerder van de activiteit kennis te laten nemen van deze brief en deze bij zich te laten dragen en op verzoek te tonen aan de toezichthouders. Indien de activiteiten wezenlijk wijzigen dient u contact met ons op te nemen zodat opnieuw getoetst kan worden.

Overige wetgeving

Wellicht ten overvloede wijzen wij u erop dat uw aanvraag mogelijk betrekking heeft op een activiteit waarvoor op grond van andere wet- en regelgeving een besluit nodig is.

⁸ Verordening Houtopstanden Noord-Holland

Meer informatie

Heeft u nog vragen? Neemt u dan contact op met de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD NHN) via 088-1021300. Wij verzoeken u hierbij het zaaknummer te vermelden.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,
namens dezen,

mw. drs. I.A.M.J. Sweep
Afdelingsmanager Regulering Groen
Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUDNHN)

Bijlage(n): Geen

Kopie aan: - Gemeente Zandvoort
 - Gemeente Bloemendaal
 - Afdeling Toezicht en Handhaving RUD NHN